

Lektira: čitalački dnevnik i analiza

Srpski jezik za 6. razred | Podsetnik za učenike i roditelje

Domaća lektira i izbor u školi

U programu domaće lektire nalaze se izbori narodnih epskih pesama o Kosovu i Marku Kraljeviću, Nušićeva „Autobiografija“, „Moj deka je bio trešnja“ Anđele Naneti, izabrane priče iz „Kaljavog konja“ Vesne Aleksić, Ćopićevi „Orlovi rano lete“ i Molnarovi „Dečaci Pavlove ulice“. Proveri sa nastavnikom konkretne pesme, priče, izdanje i rok. Čitanka obuhvata i druge pesme, pripovetke i dramske odlomke; ovaj pregled domaće lektire nije spisak svega što se čita tokom godine.

Plan čitanja koji se može održati

Pre početka zapiši rok, približan obim i broj raspoloživih dana. Podeli čitanje na male celine i ostavi vreme za završne beleške. Ako delo ima dvesta strana, a čitaš deset dana, polazni plan može biti dvadeset strana dnevno, uz prilagođavanje poglavljima. Ne treba prekinuti usred važne scene samo da bi broj bio tačan. Kratak redovan rad obično je smisleniji od pokušaja da se sve i analiza završe poslednje večeri.

Čitalački dnevnik: podatak i pitanje

Zabeleži naslov, autora, pročitano celinu i dve ili tri važne radnje. Dodaj jednu nedoumicu i jedan lični utisak. Broj strane zavisi od izdanja, zato uz belešku možeš navesti i poglavlje ili opis događaja. Ne prepisuj dugačke pasuse. Ako kratko citiraš u svojoj svesci, označi da su to tuđe reči. Dnevnik služi tvom razumevanju i pripremi; nije takmičenje u broju dekoracija ili pisanih stranica.

Kako obrazložiti osobinu lika?

Izaberi osobinu i događaj koji je podržava. Napiši: „Mislim da je lik odan, zato što...“, pa navedi konkretnu radnju. Proveri i protivprimer: menja li se lik ili nekad postupa drugačije? Nije svaki glavni lik uzor, niti sporedni mora biti nevažan. Posmatraj odnos prema prijateljima, autoritetima i izazovima. Čitanje o postupcima pomaže da razgovaramo o vrednostima bez svođenja književnosti na jednu obaveznu pouku.

Lektira: čitalački dnevnik i analiza

Srpski jezik za 6. razred | Podsetnik | nastavak

Ep, roman, humor i sećanje

Narodna epska pesma pripoveda o junacima i događajima u stihu. Roman razvija širi svet i odnose među likovima. U humorističkom delu pitaj iz čega nastaje smeh: situacije, reči ili pogleda pripovedača. Autobiografsko pripovedanje povezuje priču sa autorovim životom, ali književno oblikovanje nije isto što i službeni zapis svih činjenica. Kod savremenog romana o porodici i prijateljstvu možeš pratiti kako različite perspektive menjaju doživljaj istog događaja.

Tema, motiv i preporuka

Tema odgovara na pitanje o čemu delo pretežno govori, dok motive tražimo u manjim ponavljanim značenjskim celinama. Tema ne mora biti samo jedna reč; možeš je izraziti jasnom rečenicom. Za preporuku navedi kome bi delo moglo odgovarati i zašto. Umesto „knjiga je odlična“ ponudi konkretan razlog: zanimljiv sukob, upečatljiv lik ili način pripovedanja. Ne otkrivaj završetak ako preporuku upućuješ nekome ko delo tek treba da pročita.

Pomoćni tekst nije zamena za knjigu

Prepričavanje na internetu može pomoći pri obnavljanju, ali ne zamenjuje čitanje niti dokazuje da si uočio stil i detalje. Najpre pročitaj delo, pa uporedi svoje beleške sa pomoćnim tekstom. Ako primetiš razliku, vrati se izvorniku. U školskom radu ne predstavljaš tuđe rečenice kao svoje. Roditelj može pitati šta te je iznenadilo i gde se to vidi, umesto da detetu napiše gotovu analizu ili odgovara umesto njega.

Kako koristiti ovaj radni list?

Grupa A proverava čitalačke postupke na jasnim primerima. Grupa B daje otvorene zadatke uz delo koje učenik trenutno čita. Za grupu B ne postoji jedna unapred upisana sadržinska analiza: rešenja navode kriterijume dobrog odgovora. Potreban je nastavnikov ili roditeljski pregled uz knjigu. Onlajn test proverava razumevanje pojmova i načina rada, ne poznavanje svih događaja svake obavezne lektire. To ograničenje namerno čuvamo da rezultat ne bi bio obmanjujući.

Lektira: čitalački dnevnik i analiza

Srpski jezik za 6. razred | Grupa A | 45 minuta | 40 bodova

Ime i prezime: _____

Grupa A

Datum: _____

Svaki zadatak nosi 4 boda. U grupi A za tačan izbor 2 boda i za smisljeno obrazloženje 2 boda. Grupa B: kriterijumi u rešenjima. Konstrukcije: lenjir i šestar. Otvorene književne odgovore proveriti uz tekst ili knjigu.

1. Šta prvo proveravamo kod nastavnika?

A) Konkretno delo/izbor i rok; B) Samo boju korica; C) Ko je objavio najkraće preporučavanje (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

2. Delo od 200 strana čitamo 10 dana ravnomerno. Polazni dnevni obim je...

A) 10 strana; B) 20 strana; C) 200 strana (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

3. Koja beleška je najkorisnija?

A) Samo boja naslovne strane; B) Nasumično prepisan pasus bez smisla; C) Važan događaj, pitanje i lični utisak (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

4. Osobinu lika najbolje podržava...

A) konkretan postupak iz dela; B) broj slova u imenu; C) pretpostavka o piscu (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

5. Kako proveravamo razliku između pomoćnog teksta i knjige?

A) Uvek verujemo kraćem tekstu; B) Vraćamo se izvornom delu; C) Brišemo svoje pitanje (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

Lektira: čitalački dnevnik i analiza

Srpski jezik za 6. razred | Grupa A | nastavak

6. Dugačko prepisivanje tuđeg preporučavanja bez navođenja izvora...

A) uvek dokazuje čitanje; B) bolje je od svojih beležaka; C) nije samostalna analiza (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

7. Narodna epska pesma je...

A) pripovedanje o junacima i događajima u stihu; B) svaki novinski izveštaj; C) uvek dramska komedija (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

8. Roman obično razvija...

A) samo jednu repliku; B) širi pripovedni svet i odnose likova; C) obavezno parnu rimu (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

9. Šta u preporuci treba izbegavati ako druga osoba još nije čitala knjigu?

A) Navođenje autora; B) Kratak razlog preporuke; C) Nepotrebno otkrivanje završetka (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

10. Zašto uz stranu može biti korisno navesti poglavlje?

A) Izdanja imaju različitu paginaciju; B) Zato što nijedna knjiga nema strane; C) Da ne bismo znali autora (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

Osvojeno: _____ / 40 Sledeći korak: _____

Lektira: čitalački dnevnik i analiza

Srpski jezik za 6. razred | Grupa B | 45 minuta | 40 bodova

Ime i prezime: _____

Grupa B

Datum: _____

Svaki zadatak nosi 4 boda. U grupi A za tačan izbor 2 boda i za smisljeno obrazloženje 2 boda. Grupa B: kriterijumi u rešenjima. Konstrukcije: lenjir i šestar. Otvorene književne odgovore proveriti uz tekst ili knjigu.

1. Zapiši naslov, autora i vrstu dela koje trenutno čitaš. (4 boda)

2. Predstavi temu tog dela u jednoj jasnoj rečenici. (4 boda)

3. Zapiši tri važna događaja hronološkim redom. (4 boda)

4. Odaberi lik, navedi osobinu i postupak koji je podržava. (4 boda)

5. Zapiši pitanje koje ti je ostalo posle čitanja i objasni šta ga je izazvalo. (4 boda)

Lektira: čitalački dnevnik i analiza

Srpski jezik za 6. razred | Grupa B | nastavak

6. Izdvoji oblik kazivanja u jednom delu teksta; opiši primer bez dugog prepisivanja. (4 boda)

7. Uporedi početak i kraj: šta se promenilo u situaciji ili liku? (4 boda)

8. Napiši preporuku od tri rečenice bez otkrivanja raspleta. (4 boda)

9. Napravi plan obnavljanja: dve scene i jedan pojam koji treba proveriti. (4 boda)

10. Objasni kako ti je pomoćni tekst pomogao ili gde si u njemu primetio neslaganje. Ako ga nisi koristio, objasni zašto knjiga ostaje glavni izvor. (4 boda)

Osvojeno: ____ / 40 Sledeći korak: _____

Lektira: čitalački dnevnik i analiza

Srpski jezik za 6. razred | Rešenja i bodovanje – grupa A

Br.	Rešenje i raspodela 4 boda
1	A: Konkretno delo/izbor i rok. Programske izbore i rok određujemo prema školskom radu. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
2	B: 20 strana. $200/10 = 20$, uz prilagođavanje poglavljima. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
3	C: Važan događaj, pitanje i lični utisak. Dnevnik prati razumevanje i nedoumice. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
4	A: konkretan postupak iz dela. Tvrdnja treba da ima tekstualni dokaz. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
5	B: Vraćamo se izvornom delu. Izvornik je osnova za književnu analizu. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
6	C: nije samostalna analiza. Samostalni rad traži sopstveno razumevanje i pošten odnos prema izvoru. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
7	A: pripovedanje o junacima i događajima u stihu. Epski karakter odnosi se na pripovedanje, ne na odsustvo stiha. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
8	B: širi pripovedni svet i odnose likova. Roman ima razvijeniju pripovednu strukturu. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
9	C: Nepotrebno otkrivanje završetka. Preporuka može biti konkretna bez otkrivanja raspleta. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
10	A: Izdanja imaju različitu paginaciju. Poglavlje ili događaj pomaže pronalaženju u drugom izdanju. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.

Rezultat je smernica za ponavljanje, nije zvanična školska ocena. Prihvatiti drugačije formulisane tačne odgovore. Govor i praktične konstrukcije zahtevaju ljudski pregled; onlajn test nije zamena za tu proveru.

Lektira: čitalački dnevnik i analiza

Srpski jezik za 6. razred | Rešenja i bodovanje – grupa B

Br.	Rešenje i raspodela 4 boda
1	Naslov (1), autor ili narodna pesma (1), tačna vrsta (1), čitko i jasno (1). Proveriti uz izdanje.
2	Odgovara celini dela (2); jasno formulisana tema, ne samo slučajan detalj (2).
3	Svaki tačan i važan događaj po 1; odgovarajući redosled 1. Proveriti u delu.
4	Lik i osobina (1); konkretan tačan postupak (2); jasna veza (1).
5	Smisljeno pitanje (2); konkretna veza sa pročitanim (2).
6	Tačno imenovanje naracije/opisa/dijaloga/monologa (2); odgovarajući primer (2).
7	Tačan opis početka (1); kraja (1); obrazložena promena/odsustvo promene (2).
8	Delo i ciljna publika (1); konkretan razlog (2); bez nepotrebnog otkrivanja kraja (1).
9	Dve prikladne scene (po 1); pojam (1); smislen način provere u knjizi/čitanci (1).
10	Konkretan pošten opis rada (2); vraćanje na izvorNIK/obrazložen prioritet knjige (2).

Rezultat je smernica za ponavljanje, nije zvanična školska ocena. Prihvatiti drugačije formulisane tačne odgovore. Govor i praktične konstrukcije zahtevaju ljudski pregled; onlajn test nije zamena za tu proveru.